

1. Valikaine „Karjääriõpetus“

1.1. Üldalused

1.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Aineõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) teadvustab oma huvisid, võimeid ja oskusi, mis võimaldavad adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning konkreetsete karjääriplaanide tegemist;
- 2) arendab oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi;
- 3) arendab soovi ja oskust endale eesmärged seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda;
- 4) kujundab soovi ja valmisolekut elukestvaks õppimiseks ja iseseisvaks karjääriotsuste tegemiseks;
- 5) tutvub erinevate ametite/elukutsetega, õppides tundma haridus- ja koolitusvõimalusi, töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kohalikku majanduskeskkonda.

1.1.2. Õppeaine kirjeldus

Aines „Karjääriõpetus“ käsitletakse teemasid, mis kujundavad õpilastes valmisolekut tööjoturul parema rakendatavuse saavutamiseks, iseseisva otsustamisvõime arendamiseks, erinevate elurollide täitmiseks ja elukestvaks õppeks. Karjääriõpetus aitab viia õpilaste oskused ja huvid kokku töö- ja õppimisvõimalustega.

Aine koosneb kolmest osast:

1. Enesetundmine aitab kujundada enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi. Õpilane õpib ennast tundma. Arenevad suhtlemis- ja õpioskused. Omandatud teadmised ja oskused aitavad ennetada koolist väljalangevust.
2. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine soodustab sobivate valikute tegemist peale põhikooli lõpetamist. Õpilane oskab märgata muutusi töömaailmas ja väärtustada elukestvat õpet.
3. Planeerimine ja otsustamine. Õpilasel arenevad planeerimisoskus ja teadlikkus otsuste vastuvõtmisel. Kujuneb oskus kasutada karjääriinfo materjale. Õpilane tunnetab oma vastutust karjääritee kujundamisel ja elus toimetulemisel.

Karjääriõpetus keskendub õpilase isiksuse omaduste teadvustamisele ning esmaste karjääri-valikutega seostamisele. Õpilased õpivad hindama elukestvat õppe tähtsust: saavad teavet erinevatest edasiõppimisvõimalustest ja oskavad seda kasutada oma plaanide elluviimisel.

Põhikooli karjääriõpetuse ainekava koosneb ühest 35tunnisest kursusest. Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri planeerimist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes omandatud teadmised.

1.1.3. Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;
- 3) võimaldatakse õppida üksi ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;

- 6) laiendatakse õpikeskkonda: järgmise taseme õppeasutused, arvutiklass, looduskeskkond, muuseumid, näitused jne;
- 7) võimaldatakse saada ülevaade erinevatest töövaldkondadest;
- 8) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh eelistatuna aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, probleemülesannete lahendamine, projektõpe, õpimapi ja uurimistöö koostamine;
- 9) õpilased võivad projektide ja uurimistöö teemad valida ise lähtuvalt oma huvist (ameti-, kutse- või eriala eelistusest lähtuvalt) või lapsevanemate, kohalike ettevõtjate, karjääri-spetsialistide jt soovitudest;
- 10) luuakse tingimused õpilaste teadlikke karjäärivalikuid soodustavate hoiakute kujunemiseks;
- 11) õpitavad teemad seotakse ja ajastatakse aineõpetajatega koostöös inimeseõpetuse, ühiskonnaõpetuse, emakeeleõpetuse jt ainetega ning arenguvestlusega.

1.1.4. Füüsiline õpikeskkond

Õpilastele on tagatud järgmised tingimused ja vahendite kasutamine:

- 1) erinevad töölehed, küsimustikud;
- 2) karjääriplaneerimisalase kirjanduse kättesaadavus valla raamatukogus;
- 3) arvutiklassi kasutamine ja arvuti veebist karjääriplaneerimisalase informatsiooni otsimiseks (rajaleidja.ee jt);
- 4) karjääriõpetuse personaalne tugi, erapooletu ja usalduslik nõu vastavalt õpilase vajadustele.

1.1.5. Hindamine

Karjääriõpetuse õpitulemusi hinnates lähtutakse Ridala Põhikooli hindamisest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnatega.

Karjääriõpetuse käigus ei hinnata õpilase hoiakuid ega väärtusi, vajaduse ja võimaluse korral antakse õpilasele nende kohta tagasisidet. Hindamisel väärtustatakse õpilaste isikupära ja toetatakse arengut. Õpilane peab olema hindamises aktiivne partner, kuna see toetab eneseanalüüsi oskuste kujunemist.

On soovitatav, et kursuse jooksul koostab õpilane personaalse õpimapi, millesse kogub eneseanalüüsi, töölehed jt õpiülesannete tulemused ning muud huvipakkuvad elukutse või erialadega seotud materjalid. Selles sisalduvad õpiülesanded võivad olla tehtud kas üksi või rühmatööna.

Õpilasele tutvustatakse kursuse alguses, mida, millal ja mille alusel hinnatakse. Hinnatakse:

- 1) praktilisi töid: CV koostamine; essee; isiklik karjääriplaan (õpiplaan) jms;
- 2) praktilise tegevuse mõtestamise oskust;
- 3) oskust asjakohast informatsiooni otsida ja analüüsida;
- 4) loomingu- ja ratsionaalsust;
- 5) teadlikkust peamistest karjääriotsust mõjutavatest teguritest;
- 6) õppekavas ettenähtud õpitulemuste saavutamist, mida õpilane tõendab arutelude, rühmatööde, õpimapi esitlemise jt tegevuste käigus.

1.2. III kooliaste

1.2.1. Õpitulemused ja õppesisu

9. klass Karjääriõpetus

1 ainetund nädalas, kokku 35 ainetundi õppeaastas.

Õppesisu	Õpitulemused	Üldpädevused
<p>1. Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel</p> <p>1.1 Isiksuseomadused: temperament ja iseloom.</p> <p>1.2 Isiksuseomadused: väärtused, vajadused, emotsioonid.</p> <p>1.3 Isiksuseomadused: võimed, huvid ja oskused (üldoskused ja erioskused).</p> <p>1.4 Minapilt ja enesehinnang.</p>	<p>1. Õpilane analüüsib enda isiksust.</p> <p>2. Õpilane eristab oma tugevaid ning nõrku külgi ja seostab neid erinevatel kutsealadel töötamise eeldustega.</p> <p>3. Õpilane kasutab eneseanalüüsi tulemusi karjääri planeerimisel.</p> <p>4. Õpilane oskab näha oma elurollide seost karjääri valikutega</p>	<p>1. Õpilane teadvustab oma väärtushinnanguid ja oskab neid põhjendada.</p> <p>2. Õpilasel on adekvaatne enesehinnang.</p> <p>3. Õpilane mõistab, miks inimesed on erinevad ja käituvad erinevalt, ning aktsepteerib seda.</p> <p>4. Õpilane mõistab, miks ja millistes situatsioonides on oluline osata ennast analüüsida.</p> <p>5. Õpilane oskab ja tahab juhtida oma õpiprotsessi, tuginedes eneseanalüüsile.</p> <p>6. Õpilane oskab ennast esitleda ja adekvaatselt iseloomustada.</p> <p>7. Õpilane mõistab, miks ja kuidas haridustee jätkamise võimalused olenevad tema matemaatikaoskustest ning -teadmistest.</p> <p>8. Õpilane teadvustab eneseanalüüsi kasutades ettevõtlikkust toetavad isikuomadused.</p>
<p>2. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääri planeerimisel.</p> <p>2.1 Muutuv tööturg: tööturu hetkeolukord, trendid, arengusuunad, prognoosid, tööandjate ootused, töösuhteid reguleerivad õigusaktid.</p> <p>2.2 Muutuv tööjõuturg: tööjõuturu nõudlus ja pakkumine, konkurents, elukestev õpe, töömotivatsioon.</p> <p>2.3 Majandustegevusalad, kutsed, ametid,</p>	<p>1. Õpilane teab tööturu üldist olukorda, prognoose ja vajadusi, erinevaid ettevõtlike vorme.</p> <p>2. Õpilane teab kutseid ja ameteid ning kohalikke majandustegevuse valdkondi.</p> <p>3. Õpilane oskab leida infot tööturu kohta.</p> <p>4. Õpilane teadvustab ennast tulevase töötajana.</p> <p>5. Õpilane teab haridustee jätkamise võimalusi, oskab näha hariduse ja tööturu vahelisi seoseid.</p>	<p>1. Õpilane väärtustab ennast tulevase töötajana.</p> <p>2. Õpilane oskab seostada üldkehtivaid moraalnorme töötajatele esitatavate nõuetega.</p> <p>3. Õpilane väärtustab koostööoskusi.</p> <p>4. Õpilane mõistab tulevase töötajana enesetundmise tähtsust.</p> <p>5. Õpilane mõistab tööturu võimalusi ning on huvitatud järjepidevast ja asjakohasest enesetäiendamisest.</p> <p>6. Õpilane oskab koostada õpingutele ja tööle kandideerimiseks vajalikke</p>

<p>kutsestandardid: elukutsete ja ametite liigitamine.</p> <p>2.4 Haridustee: erialad, haridussüsteem, formaalne ja mitteformaalne haridus, hariduse ja tööturu vahelised seosed.</p>		<p>dokumente.</p> <p>7. Õpilane mõistab ettevõtlikkuse tähtsust tänapäeva maailmas, sh tööturul.</p>
<p>3. Planeerimine ja otsustamine</p> <p>3.1 Karjääriplaneerimine kui elukestev protsess: otsustamine ja seda mõjutavad tegurid, otsustamisraskused, karjääriinfo allikad, infootsimine, alternatiivid, sundvalikud, muutustega toimetulek, karjääriinfo, karjääriinõustamine.</p> <p>3.2 Isikliku karjääriplaani koostamine: elukestev õpe, karjäär, karjääriplaneerimine, karjääriplaani koostamine, edu, elurollid, elulaad, õpimotivatsioon, omavastutus, kandideerimisdokumendid.</p>	<p>1. Õpilane teab karjääriplaneerimise põhimõtteid ja arvestab nendega karjäärivalikute tegemisel.</p> <p>2. Õpilane suudab otsustada ja teadlikult arvestada otsuseid mõjutavate teguritega.</p> <p>3. Õpilane kasutab vajaduse korral karjääriteenuseid (karjääriinõustamine, karjääriinfo vahendamine, karjääriõpe).</p> <p>4. Õpilane teadvustab erinevate elurollide ja -stiilide seoseid tööga.</p> <p>5. Õpilane omab teadmisi ja oskusi isikliku karjääriplaani koostamiseks.</p> <p>6. Õpilane saab aru oma vastutusest karjääriplaneerimisel.</p>	<p>1. Õpilane oskab karjäärivalikute langetamisel arvestada oma väärtushinnangutega.</p> <p>2. Õpilane oskab vastutustundliku kodanikuna seada ja saavutada oma eesmärgid.</p> <p>3. Õpilane on huvitatud eneseanalüüsist ja soovib oma teadmisi ning oskusi arendada.</p> <p>4. Õpilane mõistab, miks ja kuidas mõjutab õpimotivatsioon tema elu, haridusteed ning töövõimalusi.</p> <p>5. Õpilane oskab loogiliselt põhjendades selgitada oma karjääriplaane.</p> <p>6. Õpilane arendab endas ettevõtlikkust.</p>